

[Hartvig Frisch.]

bevares, naar det ærede Medlem og ligeledes det ærede Medlem Hr. Brorsen vil rejse Spørgsmaalet og vil gøre det til et aktuelt Spørgsmaal, vil de i hvert Fald ikke være i Tvivl om, ikke i nogen som helst Tvivl om, vil ikke behøve at være det, hvorledes mit Parti ser principielt paa Spørgsmaalet om Monarki.

Jeg har ikke andre Bemærkninger at tilføje vedrørende selve Forslaget om en Kommission, men skal anbefale Tinget, at man gaar til en velvillig Behandling af det og saa hurtigt som muligt faar denne Kommission nedsat.

Brorsen: Det er naturligvis meget prisværdigt, naar den højtærede Statsminister nu ogsaa for et Øjeblik siden udtalte, at det var ham meget om at gøre, at der kunde komme en Forstaaelse inden for Kommissionen mellem de forskellige politiske Partier. Hvorledes Resultatet i det hele taget vil blive, kan man naturligvis ikke udtale sig om paa det nuværende Tidspunkt, men det er jo et Spørgsmaal indtil videre, om de Udtalelser, Statsministeren her har fremsat, til syvende og sidst realiter betyder noget videre, Tiden vil jo vise det. Men jeg vil mene, at den Forstaaelse, som den højtærede Statsminister her har talt om, kan jo lige saa vel tilvejebringes i et almindeligt Rigsdagsudvalg som i en Kommission. Jeg fremholdt jo, at det er akkurat de samme Medlemmer af Rigsdagen, der kommer ind i Kommissionen, som vilde have faaet med Sagen at gøre i et Rigsdagsudvalg, og derfor kan man ikke rigtig forstaa, hvorfor Sagen skal i en Kommission. Hvad det angaar at tilkalde Folk udefra, vilde der jo ikke være det mindste i Vejen for, at et Rigsdagsudvalg ogsaa kunde anmode om, at Folk, der ikke er Medlemmer af Rigsdagen, men som i ganske særlig Grad har beskæftiget sig med disse Problemer, kunde blive tilkaldt.

Hvad angaar Retningslinierne for Kommissionens Arbejde, fik vi ikke ret meget at vide af Statsministeren — vi fik rettere sagt slet intet at vide. Man har Indtryk af, at det irriterede den højtærede Statsminister, og ikke mindst det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch, at vi overhovedet har tilladt os at stille det Spørgsmaal, om det er det socialdemokratiske Forslag fra for en Del Aar tilbage, der skal danne Grundlaget for Forhandlingerne inden for Kommissionen. Her havde jeg fremholdt, at det vilde have Betydning, om man fik at vide, hvorvidt Socialdemokratiet fremdeles holder

paa Republik i Stedet for Monarki. Nu kan jeg forstaa, i alt Fald slutte mig til, efter Statsministerens Udtalelser, at vi skal holde os til hans Artikel i Almanakken — det er altsaa, indtil videre i hvert Fald, den, det gælder, og det vil altsaa sige, at Republikken er afviklet fra Socialdemokratiets Side. (*Statsministeren* [Stauning]: Har De læst Artiklen?). Jeg har læst et Uddrag, og jeg tror, det er noget af det væsentligste af det, Statsministeren har skrevet, og saa har jeg for øvrigt læst Statsministerens Pjece, som blev til for nogle Aar siden, og den er ganske uhyre interessant. Det kan maaske netop paa Grundlag af den Afbrydelse, Statsministeren kom med, have sin Betydning at citere en enkelt Ting af dette Stridsskrift, som det er kaldt. Med den højtærede Formands Tilladelse vil jeg gerne citere et Par Linier. Der staar her:

Rudimenterne fra en svunden Tid — Kongehus og Landsting — fjernes uden den smertelige Operation, som andre Steder har været paakrævet. . . .

Under Henvisning til Statsministerens sidste Udtalelser, dem i Almanakken, vil jeg rigtignok meget henstille, at han i Fremtiden bliver noget mere forsigtig i Omgangen med Pen og Blæk, for det kan jo ikke nægtes, at den højtærede Statsministers Forfatningsforslag har været ude i Diskussionen den ene Gang efter den anden, ført frem fra socialdemokratisk Side, og der er ingen Tvivl om, at netop paa Grund af det Standpunkt, der her er indtaget, er der vundet Forstaaelse hos adskillige. Men det skulde altsaa glæde mig, hvis man virkelig er kommet ind paa en Afvikling — og det mener jeg, man indtil videre kan fastslaa, dels gennem det lidet, den højtærede Statsminister har sagt, og dels gennem det, han ikke har sagt, men som man kan læse mellem Linierne.

Det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch sagde, at det var betegnende, at jeg havde udtalt, at man i hans historiske Oversigt savnede et Navn, nemlig Andræ's. Dermed være vel ikke sagt, at jeg kan slutte mig til de Tanker, Andræ i sin Tid var inde paa angaaende Forfatningsspørgsmaalet. Men jeg mener, at han var en saa fremragende politisk Tænkter, hvad det ærede Medlem naturligvis ikke vil bestride, at det ærede Medlem, naar han giver en historisk Oversigt over de Grundlovsforhandlinger, der fandt Sted i Fyrreerne og Halvtredserne, er forpligtet til at tage en Mand som Andræ med.

Nu ser jeg, Formanden rejser sig, Taletiden er altsaa omme — vi har jo kun 5